

Gazdaságpolitikai dilemmák

A GKI Gazdaságkutató Zrt.-nek az Erste Bank együttműködésével készült előrejelzése szerint a magyar gazdaság 2010-ben stagnálás körüli állapotban lesz, kilábalás, szerény növekedés a második félévben várható.

A világválságból való kilábalás világszerte megkezdődött, de ennek sebessége bizonytalan, a folyamat törekeny. Az alacsony kapacitáskihasználtság korlátozza a beruházást, a még tovább romló foglalkoztatás - amely egyúttal minimalizálja a béremeléseket is - pedig akadályozza a lakossági fogyasztás emelkedését. A bankszektor átstrukturálása Európában még nem fejeződött be, a bizalom még nem állt teljesen vissza, így a hitelkínálat is szűkös. A költségvetési eszközökkel való keresletélénkítés is folytathatatlan, mindinkább napirendre kerül az államháztartási egyensúly romlásának megállítása, majd javítása.

A visszaesés Magyarországon hét negyedéve tart. 2009-ben a GDP 6,2%-kal, a fogyasztás 6,7%-kal, a beruházás 6,5%-kal esett, a készletek zuhantak. 2010-ben az ipar és az export már az I. negyedévben nő, a munkanélküliség és a fogyasztás-visszaesés viszont ekkor tetőzik. A II. félévben viszont már szerény növekedés lesz, s az infláció érdemben lassul. A folyó külső és belső egyensúly európai összehasonlításban kiváló lehet, az utóbbi még esetleges szerkezeti változásokhoz vállalt többletkiadások esetén is bőven az EU-átlag alatt tartható. A magyar gazdaság helyzetét elsősorban a világban és az EU-ban végbemenő globális változások határozzák meg, ezért a választások után megalakuló kormány hatása a 2010. évi gazdasági folyamatokra valószínűleg kisebb lesz az általában gondoltnál (miközben az azt követő időszakot már jelentősen befolyásolhatja). A következő kormány gazdaságpolitikája sem mehet szembe a nemzetközi pénzügyi és intézmények elvárásaival: szigorú fiskális és jövedelempolitikát kényszerül folytatni, s csökkenő külföldi, és előbb-utóbb mérséklődő államadósság-rátát eredményező pályán kell tartania az országot. Rövid távon inkább csak gesztusértékű változásokra - például sok részletkérdésen változtató, de a folyamatok fő vonalán nem módosító pótköltségvetésre -, lehet számítani.

Ugyanakkor a kormánynak az év során (például egy aktualizált konvergencia-program keretében) érdemi stratégiai döntést kell hoznia arról, hogy még az adott kormányzati ciklusban (gyakorlatilag 2014-ben) be akarja-e vezetni az eurót. Ez kívánatos lenne, további érdemi átalakításokat, reformokat igényelne például az önkormányzati rendszerben, az oktatásban és az egészségügyben.

Talán járható egy evickelő, konfliktus-minimalizáló, gazdaságpolitika is. Ez a viszonylag tartósan 4% körüli - EU összehasonlításban még évekig viszonylag kedvező - államháztartási hiányt az adócsökkentéssel, s az ehhez szükséges források minél kevesebb konfliktussal járó előteremtésével indokolná. E gazdaságpolitikában nagyobb szerepet kapna az - a következő kormány retorikájában minden bizonnyal hangsúlyos - patrióta-etatista megközelítés is, amely a magyar kkv-szektor, a magyar gazdák és az állami cégek állami pénzeszközökkel való segítségét jelentené. Furcsa módon ez aligha javítaná a vállalkozások versenyképességét, viszont féltő, hogy a növekedés és az állami szolgáltatások színvonala - a kiterjedtebb állami szerepvállalás, a kisebb hatékonysági követelmények miatt - az egyébként lehetségesnél gyengébb lenne.

Elvileg elképzelhető egy osztogató, az államháztartási hiányt és államadósságot megemelő, a nemzetközi szervezetekkel való nyílt konfrontációt vállaló gazdaságpolitika is, ez azonban már viszonylag rövid távon olyan következményekhez - leértékelődés, kamatemelés, magasabb infláció, tartós stagnálás, tőkemenekülés - vezetne, amelyek miatt erre reálisan nem lehet számítani.

A GKI Gazdaságkutató Zrt. prognózisa a magyar nemzetgazdaság 2009-2010. évi folyamatairól

	2008.	2009.	2010. január	2010. (előrejelzés)
1. A GDP volumenindexe (%)	100,6	93,7	-	100
2. Az ipari termelés indexe (összehasonlító áron, %)	98,9	82,3	103,4	103,5
3. Nemzetgazdasági beruházások indexe (összehasonlító áron, %)	97,0	91,4	-	103
4. Az építési-szerelési tevékenység indexe (összehasonlító áron, %)	94,9	95,7	86,5	103
5. A kiskereskedelmi forgalom volumenindexe (%)	98,2	94,8	94,0	98
6. A kivitel változásának indexe (folyó áron, euróban, %)	105,6	81,1	114,6	105
7. A behozatal változásának indexe (folyó áron, euróban, %)	105,6	75,3	102,7	107
8. A külkereskedelmi mérleg egyenlege (milliárd euró)	-0,2	4,0	0,3	3
9. A folyó fizetési és tökemérleg együttes egyenlege (milliárd euró)	-6,5	1,4	-	1,5
10. Az euró átlagos árfolyama (forint)	251,2	280,6	270,5*	265
11. Az államháztartás hiánya (pénzforgalmi szemléletben, helyi önkormányzatok nélkül, milliárd forint)	909	918,6	351*	880
12. A bruttó átlagkereset indexe	107,5	100,5	106,5	102
13. Fogyasztói árindex	106,1	104,2	106,1*	104,3
14. Fogyasztói árindex az időszak végén (előző év azonos hónap = 100)	103,5	105,6	105,7*	103,3
15. Munkanélküliségi ráta az időszak végén (%)	8,0	10,5	11,4**	10,5

* 2010. I-II. hó

** 2009. XII.-2010.II. hó

A tényadatok forrása: KSH, MNB, PM